

Observatoriul este de două ori în
septembra, Miercură și Săptămâna.

Pretiul

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multe pe anu; — trimis cu postă în lăințrul monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său 11 franci. — Numeri singuratici se dau căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anul VI.

Nr. 88.

Sibiu, Săptămâna 7/17 Novembre.

1883.

Alegerile municipali.

In totu cursulu verei si alu tómnei cele patru diarie politice romanesci din Transilvania si Ungaria n'au incetatu a reflecta pe lectori si anume pe alegatori, atâtă că se fia cu tóta luareaminte la rectificarea, sau daca mai voiti, la falsificarea listelor electorale din tóte colegiile, apoi se reclame, se proteste, se ia recuse si totuodata se aduca abusurile la cunoscintia publica prin diarie. Ce si cătu s'a facut o're pentru rectificarea listelor in totu coprinsulu tieri? Se pare că forte puçinu, că-ci in publicu de abia s'au vediutu de ici de coala căte o urma. Ce au facut o're cei interessati in causa? Le a fostu frica, le a fostu lene, au asteptat că se le cadia mur'a in gura?

Se facuta si se mai facu alegeri suplementarie de reprezentanti in corporatiunile municipali. Care este rezultatul din partea romanilor? Unii se excusa cu pretestul de nimicu, că au asteptat se le mérge instructiuni, adeca se fia dusi de fasia, de bete si betele, că prunci cari incep se amble cadiendu? Dara de unde si dela cine instructiuni? Din Maiu 1881 adeca de $2\frac{1}{2}$ ani n'au fostu de ajunsu cu instructiunile? Ce au mai remas? că se mérge membrii comitetului electoral, se'si impla fiacare pung'a din alu seu cu căte 2—3 sute florini, se alerge prin tóte comunile? Missiune prea frumosa, numai cătu un'a că aceea nu se implinește de pomana in nici-o tiéra din lumea civilisata si nici că se face pedestru că sodalii meseriasi, cari isi cauta maiestri la cari se lucre pe simbria, si daca nu capata de lucru, politia i'scote dupa trei dile afara din bariera cetatiei, sau ii si trimitu cu gendarmu la urm'a loru.

Dara cele vreo diece meetinguri din primavera trecuta ce au fostu, daca nu totu atâtea exemple de imitatiune, că la ocasiuni mari, la trebuinte invederate se ne adunamu fiacare in tinutulu, in regiunea sa, in colegiul electoral grupa de grupa, cu observarea mesurelor dictate de cătra ministru, comunicate auctoritatilor administrative, de unde se potu cere că se le aiba fiacare colegiu, că-ci administratiunea este datore se le faca cunoscute locuitorilor tieri. Dara pre-

fectii sau vice-prefectii si sub-prefectii totu oprescu adunarile? Reclamati, strigati, protestati si in lips'a de lege pentru reunii, ve provocati la regulamentul dictat de ministru.

Urmédia presté puçinu alegerile functionarilor pe căte 6 ani. Scimu cu totii coprinsulu programei adoptat in unanimitate de cătra conferentia cea mare, de presa si de cătra immens'a majoritate a natiunii nóstre; o're inse i si observam punctele aceleia si in casulu de fața celu relativu la alegerile de functionari?

Punctu 3 din program'a nationala suna: „In tñuturile locuite de romani, aplicarea de functionari romani, éra dintre neromani numai de aceia, carii vorbi si scrie romanesce si cari cunoscu moravurile poporului roman; si delaturarea usului de astazi de a se aplicá că amplioati individi necunoscuti si necunoscatori de poporu.“

Se tñemu strictu la punctul acesta si la conditiunile coprinse in trensulu, adeca se nu ne pradamu si risipim voturile pe nimeni, care pe langa alte calificatiuni necessarie unui functionari municipal nu le are si pe acestea cerute de poporul romanescu, recunoscute chiaru si de cătra ministrii pana in a. 1875, radacinate chiaru si in legea de nationalitatii dela 1868.

In punctu 8 alu programei nóstre se prevede si decide, că partid'a nationala va conlucra fratiesce cu toti aceia, carii mai virtosu voru tinea contu de interesele si buna starea poporului preste totu.“

Dara interesele si buna starea poporului depende nespusu de multu dela calificatiunea functionarilor. Deci spre a delatura pe functionari miserebili si vrasmisi ai poporului ori-unde se voru afila, „se conlucramu fratiesce cu toti aceia,“ cari voru asemenea se'i delature, spre unu scopu mare că acela se facem cauza comuna cu alti ómeni onesti de ori-ce nationalitate, despre cari vomu fi convinsi că nu voru se ne insiele.

Se nu dicemu că suntemu in minoritate si nu potem face nimicu, că cei carii sciu se operedie intieptiesce cu minoritatile, potu face multu, aducându in strimtore si pe adversarii ei mai incarnati, carii in nici-unu casu se nu aiba nici-unu votu romanescu nicairi, intocma asia cum facu ei,

Schimbarea patologica se incepe cu hyperemia si cu marimea graduita a ghindurilor singuratece si conglomerate ale intestinelor. Cu deosebire placile lui Payer sunt acelea cari porta semne patologice mai caracteristice. Ghindurile inflamate paru a fi ridicate preste suprafața membranei, care cuputesc paretii interni ai intestinelor.

Schimbarea patologica se estinde si pe membran'a musculara, a rareori si pe cea serosa din apropierea ghindurilor intestinale. Dupa unu timpu anumitu dela erumperea morbului camu cătra finea septemanei a dou'a, substantia ghindurilor inflamate intrandu in descompunere se crepa ori se nimicesce totalu, pentru a se forma in locul loru ranele ulcerose de intestine. Processul morbidu percurge atât in celealte ghinduri intestinale, in celea mesaraice, cătu si in substantia splinei, prin urmare tóte acestea organe sunt inflamate si marite in periferia loru.

La unele casuri in membranele intestinelor, in pelita peptului (pleura) si in cea a abdomenului (peritoneum) se observa si nisice puncte rosii pigmentate, că semne de estravarsari sanguinolente, rareori provin si perforati in paretii intestinali.

Crerulu din preuna cu pelitile lui preste totu este iniectat si acoperit cu esudat serosu.

Ducturile de resuflare ale plamunilor sunt hiperemice si contin secretiuni vertose. Plamunile adeseori aparu inflamate.

La prunci ghindurile atacate sunt mai puçine, ranele ulcerose mai superficiale si mai moderate, cu atâtă mai inflamate se observa inse ghindurile mesaraice. Renunchii se afla inyectati si urinulu confine albumina.

Sangele ii intunecat, se coaguledia (inchiaga) mai cu greu si confine mai multe globule albe.

Langórea abdominală poate infecta organismulu omului in ori si care etate, cu tóte acestea mai desu se ivese in etatea de inflorire a vietiei.

Se afirma si este prea probabilu, că cei treceți odata preste acestu morbu de regula sunt scutiti de o alta repetare a morbului.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prima publicare căte 7 cr., la a dou'a si a treia căte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul public.

Prenumeratiile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiiunile poste statului, addressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriul“ in Sibiu.

Nr. 88.

Sibiu, Săptămâna 7/17 Novembre.

1883.

Foisióra „Observatoriului“.

Despre langóre-Typhus.

Langórea in genere este unu morbu acutu causat prin introducerea unui agent toxic in organismu. Acesta că si alte morburi contagiose este caracterisat prin aceea, că materi'a bolnavicioasa érasa se reproduce in corpu. Contagiul caracteristicu (Ansteckungsstoff) se deduce la productul putrefaciunii partilor de animale si este de doue specii: unul care produce langóre esantematica (Typhus exanthematicus) si altul care cauză langóre abdominală (Typhus abdominalis). Condițiile infectatorie din cari provinu acestea varietati de typhus, pana acuma sunt necunoscute. Atâtă este constatatu, că form'a esantematica a langórei, că maladia de pele, are insusire forte contagioasa; contagiul ei caracteristicu se fipsedia de verice obiectu. Elu petrunde si in aerulu din jurulu bolnavilor si de regula prin inspiratiune infectedia organismulu.

Materi'a bolnavicioasa a langórei abdominală se cuprinde mai multu in apa si mai cu séma prin canalul de mistuire ataca organismulu.

In unele periode ale timpului ambele specii de typhus iau dimensiuni epidemice. Considerandu că form'a esantematica, că maladia mai multu de spitale, de castre, de nái, de carcere si de alte institute — fiindu mai rara si mai puçinu cunoscuta — de asta data am aflatu de oportunu a-mi estinde tractamentul numai asupra:

Langórei abdominală séu a febrelor tiphoide (Typhus abdominalis, Typhoid) — (dela tifos), Ileotyphus Nervenschleimfieber, Fievre Typhoide.

Numirea arata, că langórea abdominală este o bólă, care dupa infectarea anteriora a corpului se localisează si percurge in portiunea ultima a intestinelor subtiri, adeca: in partea ileo-coecale a canalului digestivu.

carii mai bine si-aru baga man'a in focu, decâtă se dea unu singuru votu la vre-unu romanu inca pe atâtă de calificatu.

Că ne striga neincetatu dacoromanisti? Lasati'i se strige si se mintia pana ce li se va duce gur'a dupa urechi; este unu poltronu ori-ce romanu se mai genédia de asemenea sbierate; de capu se le fie. Cu cătu sbiera mai multu, cu atâtă noi se despretiuim racnetele loru cu liniste sufletescă.

Scimu că mai amerintia si cu tóte relele. Se ne credeti noue, că rele mai multe si mai cumplite din căte au venit pana acum preste capetele nóstre, nu ni se mai potu intempla. Nu se pote că se perimu noi, fara a peri si ei alaturea cu noi de aceleasi brața gigantice imbrilate in feru, sub a caror protectiune se punu ei acum că totudeauna.

De programa se ne tñemiu intru tóta intinderea ei cu fruntea deschisa, cu intieptiune, dara nicidecum ascundiendu-ne dupa cuptoriu.

Din România.

Bucuresti 1/13 Novembre. Éca si doue septemani trecute de candu a fostu se se readune camerele si inca că de urgentia, cu scopul principale de a se lua constituine dela 1866 la revisiune; dara pe de o parte la senatu nu vinu nici macarul atatia căti se cere in regulamentu că se fia de fața, de alt'a in camer'a deputatilor se mai perdu érasi dile scumpe totu cu interbelatiuni, dintre care unele sunt mai multu numai de parada pentru oratori, altele de natura, că obiectul pentru care se facu, se pote fi regulat in scurtu si pe usioru intre ministru si interbelante in vre-unu biurou de a le respectivului ministeriu, unde se afla si actele, pe care este in dreptu fia-care membru alu camerei că se le citescă, cu conditiune firescă, că se nu se pérda. Interbelatiuni de cele mari politice nu prea au se faca nici in camer'a Romaniei, cum n'au avutu in delegatiunea ungurésca in lipsa de membrii din opositiune; că-ci adeca cu ocasiunea alegerilor din primavera trecuta, membrii din cele doue opositiuni coalisate s'au alesu asia de puçini, in cătu aceia de necasu se retraseră

Decurgerea langórei multu puçinu este legata de trei periode septemanali, cari aternuandu dela mai multe impregjurari, potu fi scurte ori prelungite. Perioadele de 7 dile isi au insemnata loru, pentru că atâtă schimbările patologice cătu si simptomele morbului stau in combinare cu intervalurile variabile si decidietore (crisis) asupra bolnavilor.

In timpul de incubare, adeca dela momentulu infectarei pana la aterverat'a erumpare a langórei, asupra infectatilor nu se observa ceva schimbări insemnante; din candu in candu simtu oboséla, isi perdu appetitul, au durere de capu si somnu neliniștitu. Acestea simptome neinsemnante petrecute de fiori in totu organismulu, ori de unu paroxismu mare de friguri, anuntia ivirea marelui reu, ce ameninta cu perire organismulu individualu.

Simptomele sunt generali si locali; acele generali sunt următoarele:

a) Febrea — care din punctu de vedere alu diagnosticului, alu prognosticului si alu tractare ocupă semnul principalu. Febrea incepandu-se cu paroxismu moderat de friguri, devine continua remitenta, candu temperatur'a corpului diminuându-se scade si se răsare.

In prim'a perioada de 7 dile temperatur'a camu de regula arata urcare treptata, căte odata in se atâtă este de variabilă, incăratandu remissiuni considerabile in forma de friguri intermitente, o impregjurare care prea lesne poate aduce in confusione de diagnostica pe medicii usiori de minte.

Dupa cum se scie, temperatur'a normală a corpului este de 36—37° C., in prim'a septembra a morbului aceea se urca pana la 39° C., in unele casuri grele si pana la 30—41° C. Diferența intre temperatur'a de diminuă si intre cea de séra este de căte 1°—1° C.

In diao a 7-ea temperatur'a scade in cătuva, in se preste multu timpu érasi ajunge si de multeori se urca si mai susu dela gradele amintite, continuandu a si ajunge culmea cu finea perioadei a dou'a. (Va urmă.)

din camera intre proteste ca alegerile au fostu influintate forte tare de catra organele administrative ale gubernului, ceea ce gubernul nu recunoscere si a cerutu totudeauna ca se arate casuri speciali, in care prefectii si subprefectii s'ar fi amestecatu in alegeri ca sub domnia de 6 ani a conservativilor. Sau si aratatu vreo trei casuri speciali, la care inse diariulu „Romanulu“ respunde mereu: Asia ve trebue, bine ve este, ca ci nu ati voit u nici-decum se luati la revisiune radicala legea electorală dela 1866, care este forte defectuosa intru atata, ca cu acea lege in mana ori-ce gubernu pote influentia alegerile dupa placu, ba chiaru si prefectii potu se o aplice ori cum voru vrea, fara ca se mai scia si ministrul de ceea ce facu prefectii pe sub mana, ci se affe numai, ca majoritatea gubernamentală cresce pe fia-care ora. Adeca curatul asia ca in Ungaria si mai virtosu ca in Transilvania, cu acela adaosu in acestea doue tieri, ca daca prefectii prevedu majoritate la opositiune, facu ce sciu ei si daca nu potu strabate cu bani si cu betii, intocmescu lucrul asia, ca o parte din alegatorii opositiunei nici-decum nu pote ajunge, pe dio'a pusa la urna electorală, sau daca ajungu, ii inchidu in vreo curte sub pretestu ca se nu se ia la bataia cu ai gubernului. Se pare inse, ca legea electorală a Romaniei inca si astadata va esi o sterpitura de lege, buna de a juca cu ea de a papusiele, precum s'a intemplatu si in Ungaria cu cea „refacuta“ din 1874.

Intre acestea impregiurari au esit u cestiuni politice doi deputati din majoritate, anume junule deputatu Jepurescu cu conflictul dela Vulcanu, a carui natura se descrise si caracterisă de catra dn. ministru-presiedente in respunsulu seu datu interpelantelui (vedi mai la vale). Alta interpelatiune de multu asteptata si mai inainte de a o audi, ventilata prea multu in pressa, esu dela dn. advocat Stolojanu, fostu ministrul alu justitiei. Aceasta interpelatiune se ocupă intr-unu discursu politiciu cu cestiunea calatoriei regelui si a ministrului presiedente, la care facu unu comentariu, ce coprind oresicum si o programa a viitorului. Ministrul presiedente nu va fi simtitu vreo greutate in darea de respunsu, de aceea nici nu avu trebuinta se perda vorbe multe, pentru-ca se dispara o multime de prepusuri (suspiciones) aruncate in publicu din partea pressei din opositiune. Daca regele a mersu la Berlin, ce a cautatu si la Vien'a, cine 'ia disu se mërga si acolo? Eu amu disu regelui, eu l'amu rogatu si indemnatu ca se mërga si pe acolo, fu respunsulu ministrului. Dara v'ati angagiatu, v'ati datu cuventulu, v'ati legatu cumva? In nimicu nu ne-amu legatu si nu amu voit u ne legamu, mai alesu ca bine sciamu, cum facia cu patri'a si cu constitutiunea nostra ori-ce angajamentu din partea gubernului nu ar avea nici-o valore. Dara cum este cu pacea sau cu resboiul? Este asia, ca gubernul va tinea in ori-ce casu cu acelea guberne, care voru fi vrendu pace si nu resboiu. Dara s'a disu, ca regele ar fi datu Dunarea inca de candu s'a facutu rege?

La acesta intrebare ventilata de unii opositionali cu multa passiune, ministrul dete unu respunsu categoricu ce nu mai lasa nici-o indoiela, ca regele tine la drepturile de suveranitatea Romaniei in cestiunea Dunarei mai multu decat u ori-care altulu.

Ca gubernul tierii cu regele in frunte se tine forte tare in caus'a Dunarei, aceasta se pote cunoscere invederatu inca si din alte impregiurari si anume, ca cu tota decisiunea unanimă luata de catra puterile mari la Londra in contra protestelor repetitive ale Romaniei, acea decisiune nu se executa si asia numita comissiune mixta sub presidiul Austro-Ungariei nu s'a infinitat; a dou'a ca cu ocaziunea din 5 Novembre candu se deschise la Galati sessiunea comissiunei vechi europene, comissariul Pencovici din partea Romaniei, i se dete din partea gubernului instructiune categorica, ca acesta se participe numai la discussiunea afacerilor curente cate cadu in competenti'a si sfer'a de activitate a aceleia conformu respectivului regulamentu; indata inse ce membrii acelei comissiuni ar lua in desbatere si alte cestiuni relative la comissiunea mixta, pe care conveniunea dela Londra voi se o impuna Romaniei, comissariul romanescu se se retraga si se mërga acasa.

De altumentrea chiaru press'a germana din Vien'a tine dela unu timpu incóce, ca cestiunea comissiunei mixte este deocamdata pusa la o parte; pana candu? Nu sciu nici chiaru urdiorii ei, mai virtosu acuma, candu de o parte turburarile din Serbi'a impacate sau nu, au mai deochiatu si alte planuri, si candu spargerea portilor de feru ajunse a fi din nou obiectu de negotiatiuni lungi si migra-

lóse intre Vien'a si Budapest'a cu atata mai virtosu, ca la acea intreprindere piramidală se ceru sume mari de milioane, pe care Ungaria nu le are, éra cei dela Vien'a daca le aru si avea, nu le voru da fara unele conditiuni care semena forte ca condoniu pe partea din Ungaria a Dunarei pana la Orsiov'a, ceea ce ungureni nu voru nici se audia. Intr'aceea la portile de feru se mai facura din nou studii hidrotehnice. Preste acestea inse in Ungaria mai au se reguledie si partea Dunarei dela Pressburg in josu pe o distantia mare, unde erasi se ceru milioanele cu ridicat'a.

In acelasiu timpu in Romania se lucra barbatesc si la planulu iniintiarei de o societate nautica pe Dunare, planu acesta, cu care romani au intardiatu forte tare, pana in ora a 12-ea.

Cu tota frumosele frase despre pace si totu pace, dela Galati veni scire noua, ca acolo a mai sositu unu transportu nou de tunuri in urma celor grele venite mai deunadi. Adeca totu vorb'a vechia: Si vis pacem, para bellum.

— Dintre alte sciri romanesci una din cele mai neplacute este, ca dupace se deschise sessiunea santului sinod, archiereulu Calistratu fu suspinsu din functiunea sa si datu in judecata, precum se dice, din cauza agitatunilor in cleru. Atata se vede din tota scirile pressei, ca in clerulu Romaniei s'a intinsu mare neliniste si agitatunile in doue directiuni se affa in permanentia; ele au petrunsi si in camer'a legislativa.

Responsulu ministrului-presiedente J. C. Brateanu la interpelatiunea procedenta.

(Urmare si fine din Nr. 87).

D. I. C. Bratianu, presiedinte consiliului de ministri: Dloru, onor. d. Iepurescu, la inceputul cuventarei sale, a disu ca in tota este o mesura pe care cineva nu trebue se o treca. Asa si voit u ca si dsa se se fi conformat acestei maxime, era nu se o aiba numai ca o povatia buna pentru altii; ca ci prin desvoltarea ce a datu acestei interpelari, dsa a trecutu acesta limita. In adeveru, dloru, dn. Iepurescu vine si denuntia in siedintia publica ceea ce noi vorbim in siedintia intima, unde ne deschidem inima unii catra altii. Si pentru ce ne deschidem inima numai in asemenea intruniri? Pentru-ca sunt lucruri pe cari nu voim se le scie nimeni afara. Onor. dn. Iepurescu vine astazi si ne spune: éta ce ne a disu d. primu-ministrul in adunarile intime! Lasa ca nu numai buna cuvintia, nu numai onorea, dar chiaru datoria dsale de romanu catra tiéra pe care vine se o apere din tota puterile, nu ii permitea se faca aceasta. (Aplause). Celu puçinu, daca ar fi fostu fidelu raportorul alu celor ce s'a disu in acele intruniri!

Eu, nu astazi pentru antaia data, dar de diecimi de ani, pentru-ca sunt mai betranu de catu multi dintre dvostra, vinu si ve predici unirea, infratirea intre noi.

D. P. Buescu: Cu Austri'a?

D. presiedinte alu consiliului: Acela care banuesce ca unu primu-ministru pote se se duca se se aliedie cu cineva, ca se tradie interesele tierii, acela este capabilu de asemenea fapte. (Aplause).

D. P. Buescu: Eu sunt acela?

D. presiedinte alu consiliului: Ve rogu, nu me intrerupeti. Eu amu ascultat cu cea mai mare religiositate.

D. vice-presiedinte: Ve rogu, binevoiti a lasa discutiunea libera.

D. P. Buescu: Fia-care dupa faptele sale.

D. vice presiedinte: Nu aveti cuventul.

D. presiedinte alu consiliului: Elesne acelora cari dicu ca n'a facutu nici-unu faptu . . .

D. P. Buescu: Atunci ceru cuventulu in cestiune personala.

D. presiedinte alu consiliului: Dvostra me provocati, si apoi totu dvostra voiti se'mi faceti cestiune personala? Eu nu v'amu intreruptu.

D. vice presiedinte: Regretu se ve spunu ca regulamentul nu permite intreruperile.

D. presiedinte alu consiliului: Reviu la interpelarea lui Iepurescu. Dsa, candu vine a raporta in publicu ceva din vreo intrunire intima, trebue celu puçinu se fia fidelu raportorul. Eu n'amu disu, in adunarea intima ce amu avutu, altu-ceva, de catu ceea ce scie tota lumea, ca Orientulu e in reconstructiune, prin urmare in ferbere; si ca noi, in facia acestei situatiuni, trebue se simu forte prudenti si forte uniti, si mai cu deosebire uniti, fiindu-ca suntemu intre doe mari puteri, si facendu unu pasu ce aru vatema pe una, ne amu pune in

periculu, dar nu in pericululu in care ne pune dn. Iepurescu candu vine si provoca pe Austro-Ungaria se se mesore cu noi, fiindu-ca de acesta a risu tota lumea.

Onor. domnul Iepurescu s'a revoltat contra presiedintelui candu 'i a amintit, ca acestu casu nu este prevedutu in interpelarea lui. Dar dta, dle Iepurescu, ai recunoscutu insuti adineaori, ca esci nou in parlamentu; si prin urmare trebuia se fi mai modestu, se astepti, se te mai invechiesci, ca se cunosci tota cuviintele parlamentare, mai cu séma candu tratadi o cestiune unde dici dta ca tota Europa te asculta.

Cum poti dta se implici si alte cestiuni in acesta desbatere? Pentru ce se dau trei dile ministrului ca se respunda la o interpelare? Se dau trei dile, pentru-ca se se pregatesca a responde asupra obiectului interpelarei. Dar acum, dta vii si pui inainte unu casu nou; vorbesci de ceea ce s'a intemplatu la Turnu-Severinu.

Ei bine, ce s'a intemplatu acolo? Femei'a unui domnu, unui vice-consulu, avea unu buchetu in mana de nisice flori culese chiaru in gradin'a din Turnu-Severinu; si unu micu impiegatu dela vama s'a repeditu si ii a luat u buchetulu din mana; barbatulu domnei a vediutu in purtarea impiegatului vamal o impertinentia si ii a datu o palma. Ei bine, si aci este o provocare din partea gubernului Austro-Ungaru? Este ridiculu, dloru, a pune astfelii cestiuni in parlamentu, dar celu puçinu amu satisfactiunea de a vedé ca dn. Iepurescu este singuru in acesta interpelare; ca nu este expresiunea, — nu dicu a camerei, — dar nici chiaru a unei parti din camera, fiindu-ca cei mai multi cari ilu au auditu, au surisu in locu de a ilu aplauda.

Dloru, eu nu credu ca este ocaziunea astazi se tratam cestiuni de unu ordinu superioru internationalu, se venim si se ne afirmam din punctulu de vedere internationalu; asi putea dice ca pote nici asi fi la inaltimia missiunei ca se tratediu asemenea cestiuni din punctulu de vedere internationalu, fiindu-ca pote nu sunt asia tare ca dn. Iepurescu in cestiuni internationale.

Eu amu disu onor. dn. Iepurescu in sal'a de alaturi, ca reu face de a anuntia si de a desvolta acesta interpelare; ca ci, daca dsa isi a inchipuitu ca teritoriul Romanu a fostu violat; ca gubernul Romanu nu isi a facutu datori'a; ca din partea Austro-Ungariei a fostu intentiunea ca se atace statulu romanu, nu avea de catu se vina a luate ceteva informatiuni la ministeriu, ca se se convinga indata ca a fostu indus in eroare. Eu ilu amu asteptat se vie la ministeriu, se ii punu dosarulu la dispositiune, se se convinga din acte, ca informatiunile sale au fostu gresite. Avemu raportul generalului Angelescu, care l'ar fi putut linisci pe deplinu. Candu insa onor. dn. Iepurescu vine si denaturédia cuvintele mele dintr'o siedintia intima, dar mai cu séma unu raportu care e in ministeriu, ce usu n'ar fi facutu dsa de densulu!

Dloru, sunt lucruri pe cari nu potu se le spunu de catu cu greu, chiaru intr'o siedintia intima, Dn. Iepurescu n'a facutu actu de bunu patriotu se ridice astazi cestiunea Vulcanului. Ore pentru antaia data suntemu noi in conflict pe fruntarii? De candu Romanii au inceputu se fia proprietari la densii, se nu mai fia aruncati ca in timpulu Fanariotilor, in totudeauna s'a gasit u in conflict pe fruntarii, fiindu-ca mai multu timpu catu a fostu regimulu Fanariotilor, vecinii au cautatu se calce fruntariile, pentru-ca era cas'a fara stapanu; si pe urma, dupa ce au venit domnile romane, acestea au cautatu se faca se se padiésca hotarele mosiei celei mari, ca ci pe atunci era positiunea tierii nostre asia, in catu trebua se dea nascere la asemenea lucruri. Ungurii au cautatu inca din secolii cei mai departati, se colonisedie hotarele muntilor, si astu-feliu muntii dincolo, nu sunt ai statului ca aici la noi, ci sunt mai toti ai locuitorilor, si de aceea si statulu Ungaru s'a intinsu pana in verfulu muntilor, candu la noi satele sunt la 10 si 20 kilometre de departe de hotaru. De aceea, candu proprietarul de dincolo i se calca hotarulu, striga, si ii vine gubernul in ajutoru. La noi insa proprietarii sunt in Bucuresci sau la Paris, si de multe ori nici nu sciu hotarele mosiei, care pote fi calcata in buna pace.

Eta de ce noi nu ne-amu intinsu la densii, dar ei s'a pututu intinde la noi. Pichetele sunt la 10 kilometre de departe in intrulu tierii. Vedeti dar domnilor, ca in asemenea conditiuni calcarile, din partea cealalta, se potu face forte lesne.

Eta insa cum s'a petrecutu lucrurile, si acesta o scimu dela muntenii localnici, cari sunt proprietari in acelu punctu. Ungurii au zidit u pichetul a 300 metri in interiorulu tierii

nóstre; mosnenii de acolo, că-ci din fericire acelu punctu apartîne unor mosneni, așa de acăsta, dar așa prea tardi, după ce se zidise pîchetul pâna la coperisul ei se ducu acolo, facu galagie; unguri se retragu și noi, credind că acelu pîchet este facut pe teritoriul nostru, ilu ocupam cu soldatii nostri. Ei, dloru, într'o diminetă, 4 finanti unguri, insotiti de vreo 40 sau 50 mosineni de dincolo, vinu la acelu punctu și gasescu pe ai nostri, pe unii, respanditi prin padure, era pe altii, dormindu; unul singur era de fația care a si pusu man'a pe arma, insa, fiindu'i frica se nu faca omoru, nu s'a servit de densa.

Finantii unguri au luat pe ai nostri si ii au dusu peste frontieră. Noi, afandu de acăsta, amu depesiati la Vien'a si indată s'a datu ordinu de a libera pe soldatii nostri, era cestiunea de proprietate a pîchetului, a remasu unu punctu in litigiu si s'a numit o comisiune care se cercetă si se vadu alu cui este. Ei bine, de unde resulta totă acele combinatiuni politice, provocari pezisie, lipsa de curagiu despre care a vorbitu dn. Iepurescu? (Aplause).

Terminu dloru, facendu o intrebare:

De ce inspiratorulu dlui Iepurescu, — că-ci intr'o cestiune asia de mare dsa a trebuitu se se consulte cu vre-unu omu de statu de inalta talie, a trebuitu se ii si spusu si care ar fi si combinațiile politice cele mai bune de aliantele ce ar trebui se facem uoi, — de ce inspiratorulu dsale, nu l'a lasatu se ne vorbescă nimicu despre acăsta? (Aplause.)

Voci: Inchiderea discutiuniei.

D. P. Gradisteanu: Eu asi ruga pe onor. Camera se bine-voiasca a nu inchide discutiunea acumu imediatu. M'amu inscris contra inchiderei discutiuniei, nu pentru că se continuu interpelarea facuta de onor. dn. Iepurescu, dar pentru că atâtă in interpelare a dlui Iepurescu, cătu si in cuvintele finale ale responsului dlui primu-ministru, sunt parti, cari merita o mai lunga si mai matura chibzuire, si in ori-ce casu, resvera mai categorice din partea parlamentului; pentru că, nu cuvintele rostite de o parte sau ceealalta, se fia considerate că o autorisare din partea parlamentului la mai departe lucrari politice.

Casatori'a intre crestini si jidovi in Ungaria.

Dela 1868 incóce jidovii se bucura in Ungaria de totă drepturile civili si politice, din care causa ei au si lunecatu forte tare in scărnavulu pecatu alu trufiei, alu vanitatiei si rapacitatiei, prin care se produc in tiéra atătea turburari sangerose. Jidovilor le mai lipsesce pâna acumu dreptulu de a se casatori cu persône crestine, dara totu acestu dreptu le este denegatu si crestinilor, cu exceptiune daca partea jidovésca se botédia, pentru că in acestu casu pop'a crestinu ii cununa. Dincolu, in Austri'a se potu casatori si fara baptismu, ceea ce se vedu si deunadi in casulu cu comitele Szapáry, pe care'lui impusca advocatulu jidovu in duelu.

De unu anu incóce este gata la ministeriu unu proiectu de lege relativ la casatori'a dintre crestini si jidovi, destinat a se da preste puçinu in desbaterea camerelor Ungariei. Aceia inse carii cunoscu poiectulu, voru a sci, că acela va fi respinsu in form'a in care se afla redactatu. Respinsori nu, dara noi recomandam publicul romanescu, că se se interessedie aprópe de acelu proiectu de lege jidovu-crestinescu, pentru că elu pote se si aiba urmari forte afundu taietore; totuodata, pentru ori-ce casu, romanii se si ferésca, paziasca si apere pe ficele loru mari si mici, de ori-ce jidovu si chiaru de ori-ce alta semint'a, alu carei temperamentu, educatiune, caracteru si chiaru religiune differe cătu ceriulu de pamantu de ale romanului. Este si la noi amestecatura de rassa; dara se ne fia de ajunsu cu atata.

Magiarii voru si ceru ei insii că se se amestec cu jidovii; ei spunu curatul, pe fația si caus'a pentru care voru, adeca pentru că o parte considerabila a junimei magiare scapatata cu totulu, se pote intra in averile si bogatiile cele mari ale jidovilor, si asia se restaure si se reinviie familiale magiare scapatate; cu alte cuvinte: junii magiar se se marite ei si se se cunune cu bogati'a jidovésca, se ia si căte o femeia pe de asupra ca adaosu, de joii pâna mai apoi.

Se spune inse că jidovii au si petrunsu la momentu planulu acela. Ce e dreptu, vanitatea loru nu cunoscă nici-o marginie si in fine pote că ei totusi s'ar indupla si la o corcitura precum ar fi acăsta; dar acelu proiectu de lege are si o

clausula, unu cărligu, care nu pote se convina jidovilor. Se pune adeca conditiune, că partea de religiunea jidovésca, inainte de cununia se dea dela sine unu documentu, asia numit reversale, prin care se se oblige, că toti pruncii căti se voru nasce din asemenea casatoria corcita, se lase a'i baptisa si cresce in religiunea christiana: Proiectul de lege ar voi se faca acăsta favore mai virtosu catolicismului, cu atâtă mai virtosu, că precum se camu intielege de sine, clerulu catolicu in frunte cu prelatii sei, se opune (celu puçinu pâna acum a opusu) din respoteri la casatorii amestecate cu jidovii, si acelu cleru este numai consecente doctrinei sale anterioare esclusive, după care densulu s'a opusu totudeauna si la casatorii cu persône christiane de alte confessiuni, era daca nu a mai fostu in stare se le impedece, a cerutu reversalii pâna in timpurile mai dincóce, din care causa casatorile mestecate in tierile coronei unguresci au fostu totudeauna obiectu de certe si desbinari inversunate in diete, intre cleruri de diverse confessiuni, in adunari municipali, pâna si in viéta sociala asia, in cătu este si aceea una din asia numitele minciuni istorice candu se dice, că in acestea tieri bisericele si sectele religiose ar fi petrecutu totudeauna in pace si ar fi dominitu intre ele tolerantia.

Mai are inca si unu altu cărligu acelu proiectu de lege; se prevede adeca iu ele, că cununiile facute intre crestini si jidovi in alte staturi straine nu numai se fia recunoscute in statulu Ungariei, dara in casuri de asia se fia si judecate după legile acelor staturi. O lege că acăsta ar fi adeverata secatura si satira a legislatiunei.

Faca'si de capu, era noi se ne vedem de capulu nostru, de interesele nostro, de existenti'a si totuodata de moralitatea cătu mai curata a poporului romanescu.

Despre penalitatile la Romani in timpulu lui Mateiu Basarabu si lui Vasile Lupu.

(Urmare.)

Intiegeti cătu de mare era puterea unor ómeni imbracati cu asemenea atributiuni si cătu de insemnata ar fi trebuitu se le fia intielegiunea si moderatiunea. Ar fi fostu, de siguru, de unu mare interesu pentru noi se cunoscemu mai de aprópe, cum se distribuia justitia, cum si cine erau judecatorii pe acele vremuri. Din nenorocire documentele ne lipsescu in acăsta privintia. Ar fi fostu asemenea de o mare importantia pentru istoria dreptului nostru nationalu, că unu magistratu sau unu omu de legi de pe atunci se ne fi transmisu procedur'a urmata in judecarea pricinilor, cum se instruau afacerile criminale, ce felu se da tortura, in ce consistă acăsta tortura; că-ci pravile lui Vasile Lupu si lui Mateiu Basarabu nu se esplica categoricu asupra acestui punctu. Ele lasa a se vedé că casna esista pentru inculpati, insa nu hotarescu candu si in ce modu trebuia se li se aplice. Cu totă acestea, judecandu de pe dulceti'a relativa a pedepselor propriu dise, putem a纺ra că ea nu era asia de ingrozitoré, nici nu se aplica cu acelu rafinamentu de savanta crudime ce amu constatatu la celelalte state ale lumii civilisate. Ea se reducea, probabilu, la batai sau la alte mijloce de constringere rudimentare, intrebuintate inca, din nenorocire, de unii din primarii nostrii contimpurani.

Sosescu acum la cercetarea penalitatilor prevedute in codicile lui Mateiu Basarabu si lui Vasile Lupu.

Sciinti'a penala moderna considera din trei puncturi de privire faptele omului, cari potu da nascere la o represiune, facia cu obiectul ce au avutu in vedere. In alti termini, ea gasesce că ne putem face in trei feluri culpabili: facia cu statulu facia cu persôna si facia cu avereia particolarilor. Intre crimele si delictele contra statului intra si acele saversite contra functionarilor si agentilor lui, falsificariile de moneta, in fine totu ce e relativ la interesulu publicu. Crimele si delictele contra persônei sunt facute in scopu de a lovi viatia, onórea, bunele moravuri ale unui omu. In fine, in seria crimelor si delictelor contra averei intra furtisagulu, talharia, totu ce se atinge de munca si de proprietatea aprópelui.

Acstea principii sunt recunoscute de pravile lui Mateiu Basarabu si lui Vasile Lupu, si pedepsa sunt hotarite contra acelora cari nesocoteau aceste lucruri respectabile.

Judecatorii, solii, ómenii domnesci, intr'unu cuventu, functionarii publici, erau asia de protegiati prin caracterulu misiunei loru, in cătu atingerile ce li se aduceau in exercitiulu functiunei loru, erau considerate că crime de lesu-maiestate si pedepsite

in consecintia. Aceia chiaru cari se sfatusera se ucida pe nisice asemenea functionari, cu totă că nu apucasera se isi puna planul in esecutare, erau osanditi la descapitare. Cu totă acestea, in schimbul se cerea dela functionarii publici o purtare fără cursu,* si nu se aplică nici-o penalitate acelora cari ii maltratau sau chiaru ii ucideau atunci candu densii voiau se comita vreo nedreptate.

Crim'a de falsificare de moneta, daca se savirsie intr'unu oraslu mare, era si densa assimilata cu cea de lesu-maiestate. Culpabilulu era deci condamnat la taierea capului; apoi corpulu i se ardea si bunurile ii erau confiscate. Daca falsificarea se urmă intr'unu tergusioru, in vedere că pericolulu nu era asia de mare, fiindu-că calpudianulu**) nu avusesese posibilitate se puna in circulatiune o prea insemnata cantitate din moneta fabricata de densulu pedepsa era mai usiora. I se taia numai capulu, fără a i se arde corpulu sau a i se confisca avereia. Cu acăsta ultima pedepsa se osandea si functionarulu publicu care, cu rea creditia, favorisa circulatiunea banilor rei, precum si particolarulu care, sciindu, nu denuntia justitiei locul unde se facea moneta falsa sau care o primea pentru a o imprascia in publicu.

Omuciderea se pedepsea cu mórtea. Parintuciderea, considerata că crima cea mai atroce, atragea după densa cea mai grea din pedepse astu-feliu, osenditul pentru unu asemenea faptu avea mai întai mană drépta taiata; apoi era taratu de coda unui calu pana in loculu supliciului si acolo era taiatu siuvitie. Otravitorulu asemenea avea o pedepsa mai grava de cătu ucigasiulu ordinaru. Crima lui se resfrangea si asupra copiloru lui, cari remaneau fără nici-o cinste si rusinati in fația tutulor. Cătu despre acela care ii procurase otrava, sorrta lui era lasata la voia judecatorului.

Cu totu respectulu ce betrani nostri criministi profesédia, in opera loru, pentru viatia umana si cu totă severitate cu cari lovesc pe acei cari se atingea de densa, ei prevedu totusi o multime de casuri in cari cineva putea se o ridice fără nici-o respundere. Astu-feliu, barbatulu care isi prindea femeia in flagrantu delictu de adulteriu avea dreptu se o omore, fără vina. Tatalu care isi gasia fata curvindu o putea ucide, dimpreuna cu complicele ei, fără frica de certare. Mai multu de cătu atătu, elu putea ucide si pe femeia curvarului si avea voia a isi delega dreptulu si fiului seu. Fata care era siluita de tata-seu sau de frate-seu volnica era se le ridice viatia. Sochiulu, soției caruia se facuse vreo reutate, o putea spala in sangele insultatorului. Omulu care prindea pe vre-unu furu asupra faptului, daca nu cunoscea cine este sau daca se impotrivea si daca obiectul furatului valora mai multu de doi galbeni, avea ertare se ilu ucida. Asemenea si acela care era insultat in unu omu inarmat chiaru print'r'o simpla palma, etc.

(Va urmă.)

Sciri din strainatate.

Dela Serbi'a nici pâna in 15 Novembre n'a venit scire positiva despre linistea restaurata, ci numai sperantie dintr'o di in alt'a si că gubernulu a mai trimisu si pe unu generalu Milutin Jovanovicu in trupe in contra insurgentilor, de unde se pote cunoscere limpede, că colonelulu Nicolici cu batalionele si artleria de sub comand'a sa nu a fostu in stare se innece revolutiunea in sange. Regele Milan a publicat carti de urmarirea si prinderea capilor revolutiunei. Dara lumea se intreba care capi? că-ci pe cei siepte tinuti pâna eri alaltaeri de capi, ii arestatara deunadi in capu de nótpe.

— Din Russi'a si Germani'a se primi una alta scire forte neplacuta pentru unii oameni Lectorii sciu bine că press'a magiara intréga predice mai bine de unu anu resboiu teribile intre Russi'a cu Austro-Ungari'a ajutata de Germani'a era mai deunadi se bucură forte, că imperatulu Alexandru III intorcându-se dela socrul seu regele Danemarcei n'a trecut pe la imperatulu Germaniei carele'i este unchiu dupa mama. Candu colo, éta că dn. Giers intiezeptulu ministru de externe alu Russiei veni la Berlin, unde fu primitu de cătra imperatulu si de cătra fiu-seu principele de corona cu mare cordialitate, invitatu la pranduri, éra dupa ce comunică imperatului Wilhelm cele ce avea

*) Turcismu scadere, defectu.

**) Totu turcescu, falsificatoriu.

se'i spuna din partea monarchului seu, dn. Giers pleca la resedint'a principelui Bismark, unde stete cu acesta la o lunga conferentia. In aceleasi dile veni si marele duce Vladimir fratele imperatului la Berlin, de sigur ca nu spre a se ospeta, ci cu totul pentru alte scopuri.

Pentru cei ce se pricepu in politica, acestea visite inca trecu de unu adeveratu evenimentu semnificativu. Dara apoi cum remane cu sperantile dela Budapest'a? Desiertatiunea desiertatiunilor!

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Juliana Tohati nasc. Ratiu ca socia, Joau Tohati notariu cercualu si socia sa Victoria Popu, Nicolau Tohati locotenente reg. ung. la honvedi, Alesandru Tohati si socia sa Carolina Modi, Julius, Pompeiu si Cornelia Tohati ca fii si fiica; Joau Tohati ca frate si socia sa in numele toturor consangenilor aducu la cunoscinta cum-cà: preaiubitul sochiu, tata, frate, afini si consangeanu Vasiliu Tohati fostu jude processualu si notariu cercualu, etc. dupa unu morbu indelungatu, in 24 l. c. la 10 ore ser'a, in etate de 58 ani a incetatu din vietia.

In defunctulu neconsolabil'a socia a perduto unu adeveratu sochiu iubitoriu, fii si fiica unu parinte continuu sacrificatoriu la altariulu fericirei loru, consangenii si amicii unu bunu consangeanu si unu sinceru amicu, era societatea umana unu membru nefatigatu.

Remasitiele pamentesci ale repausatului s'au astrucatu dupa ritulu gr.-cat. in cimiteriulu biserice din Chesieiu la 27 l. c. la 2 ore p. m. era parastulu pentru fericitulu repausu alu sufletului seu s'a tinutu in 28 l. c. la 10 ore a. m.

Chesieiu, Novembre 1883.

Fia-i repausulu linu, era memor'a eternu binecuvantata!

— (Necrologu). Plini de durere aducemu la cunoscinta toturor p. t. consangenilor, amicilor si cunoscutilor trist'a scire, cum-cà prea iubitulu loru sochiu, resp. tata si mosiu Joau Fodoru, protopopu si parochu gr.-cat. in Huniadóra, dupa unu morbu lungu alu betranetiei — impartasitu cu s-tele taine — a repausatu in 11 Novembre st. n. 1883 la 5 ore diminetia, fiindu in etate de 84 ani.

Remasitiele pamentesci ale iubitului defunctu parientele fostului tribunu din 48 Vasile Fodoru, venerabilele preotu, care a servit altariului 63 ani, s'au petrecut la repausulu eternu Mercuri in 14 Novembre st. n. la 3 ore d. a. in cimiteriulu gr.-cat. din Huniadóra.

Huniadóra (V. Hunyad), in 14 Nov. 1883.

Fia-i tierin'a usiora si memor'a binecuvantata!

Maria Fodoru nasc. Iliesiu ved. ca socia, Luisa Laslo si Francisca Munteanu ca fiice, Aurelia Frischholz nas. Munteanu si Vasile Silviu Fodoru, stud. jur. ca nepoti.

— (Sibiu). Asia numita universitate sasésca s'a deschis in sessiunea sa anuala in 13 Novembre si dupa verificare s'a constituitu, apoi s'a desfacutu in comisiuni. Dn. comite supremu M. de Brennerberg a deschis adunarea cu unu discursu blandu si respiratoriu de pace.

— (Erasu furei). In cetatea Jaurinu din Ungari'a mai fu spenjuratu in 12 Novembre unu asasinu anume Vendel Bindi, carele in Martiu a. c. omorise patru persone! In comitatulu Zala la Löve rebeliune noua contra jidoviloru, in care erasi mai fusera inpuscati doi omeni.

— (Invitare.) La adunarea generala a „Reuniunei femeilor romane din Mediasiu si giuru, care se va tine in 18 Nov. st. n. p. m. 2 ore in scola gr.-cat. din Mediasiu, prin acesta sunt invitati nu numai toti membrii, ci si alti binevoitori ai reuniienei.

Mediasiu 12 Novembre 1883 st. n.

Maria Romanu,
presedinte.

Bibliografia.

Aflandune in anulu scolar. 1883/4, ne luam voia a recomanda:

1. Nou Abcedar romanescu de Vasile Petri. Edit. III, 1883. Unu exemplariu leg. 25 cr.

Legendaru sau carte de cetire pentru scolele poporale, de Vasile Petri. Partea I. pentru alu 3-le si alu 4-le anu de scola. Editiunea II, 1883. Unu exempl. leg. 40 cr.

d) Comisiunea insarcinata cu propuneru, prin referintele seu, prof. V. Gr. Borgovanu da cetire urmatorului proiectu de propuneru:

OBSERVATORIULU.

3. Accentuandu-se din mai multe parti necessitatea stabilirei unei uniformitati in folosirea manualelor de scola si cu deosebire a abcdarului si legendarului, cari (pe langa catechismu) formedia bas'a instructiunie, ceea ce pana in presinte nu se poate constata, de ora ce intr'unu locu se folosesse abcdarul si legendarul de I. Papiu, intr'altul alu lui Solomonu si Munteanu (din Blasiu), pe cele mai multe locuri alui Gönczy si pe cele mai putine locuri alui V. Petri, ceea ce la tota intemplare impedece progresulu si asia destulu de greiou alu invietimentului dupa mai multe discusiuni se decide: ad. 3. Comitetul se intrevina la venerab. consistoriu, ca se introduca in intraga diecesa sau celu puçinu pe teritoriul reuniunei nostre abcdarul si legendarul de Vasile Petri, ca unele ce intrecepute totale din punct de vedere metodici si didactici. (Conclusulu „Reuniunei invietitorilor romani din giurului Gherlei la adunarea generala” dt 21 si 22 Sept. 1881. A'se vedea „Scola practica” tom. II, pag. 58, punctu 3).

Dela acelasi autor:

3. Planu de lectiuni pentru scole elementare romanesci. Intogmitu pe 30 de septemani. Brosura de 5 cole, 25 cr. trimis prin posta 30 cr.

4. Legea de pensiune pentru invietitorii poporali din Ungari'a, dinpreuna cu ordinatiunile ministeriale publicate in urma. Unu exemplariu brosurat 20 cr. trimis prin posta 22 cr.

Dela 10 exemplarie unulu gratis; librarii primescu 20% rabatu. Cartile sunt depuse spre vendiare la „Libraria Concordia” din Nasaudu, la „Libraria Josef Drotleff” in Sibiu si la alte librarii solide.

5. Scola practica, magazinu de lectiuni si materii pentru instructiunea primara. Tom. II. Pe anu 12 numere de cate 2 cole. Pretiulu 3 fl. Exemplare complete se capeta din amendoue tomurile; asemenea si din „Scola Romana” cursulu II, III, si IV, a 3 fl. Nasaudu.

— Legendaru sau carte de cetire pentru scolele poporale de Vasile Petri. Partea I-a pentru alu 3-le si alu 4-le anu de scola. Pretiulu unui exemplariu legat 40 cr. — Editura autorului. Tipariul tipografiei Alexi in Brasovu 1883.

— Elementariu pentru classe antania a scolelor poporale de Solomonu Munteanu. Aprobatus de comisiunea scolastica archidecesana. Editiunea a VII. Pretiulu: legat 20 cr. — Blasiu, 1883. Tipografa seminariului gr.-cat.

— Gramatica romana in scolele elementare, tractata din bucati de cetire. Cursu practicu pentru invietitorii si invietatorele, cari instruédia scolari din anulu alu 3-lea si alu 4-lea de scola, precum si pentru elevii institutelor preparandiale sau normale, de Vasile Mandreanu. Editiunea a doua. Pretiulu 1 fl. 20 cr. 3 lei. — Caransebesiu, 1883. Typografa lui Carolu Traunfellner in Lugosiu.

— Toxar sau convorbire despre amicitia intre unu Grecu si Scytu, de Lucianu. Traductiune din elenecse de Demetriu Matheescu, professoru de limb'a elenica la liceul din Baladu. Pretiulu unui exemplariu 1 leu nou. — Barladu, 1883. Tipografa asociatiunei „Unirea”.

— Anuarul asociatiunei generale a studentilor universitari din Romania. Bacau 1882. Volumul III. — Bucuresci, 1883. Tipografa Alesandru A. Grecescu.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

15 Novembre st. n. 1883.

Fonduri de Statu:

Banca Nationala (500 l.)	370.—
Societatea „Dacia-Romania” (300 l.)	417.—
Banca Romanei (500 l.)	—
Soc. cred. mob. rom. (500 l.)	211.1/2
Soc. rom. de construct. si lucrari publice (l. 500)	150
Rent'a romana 1875 5%	—
Rent'a romana amort. 5%	93.5/8
Rent'a romana (Rurala conv.) 6%	—
Obligatiuni de Statu C. F. R. 6%	—

Valori felurite:

Creditu fonciaru ruralu 7% 100	—
Creditu fonciaru ruralu 5% 92	—
Creditu fonciaru urbanu 7% 92	—
Creditu fonciaru urbanu 6% 90	—
Creditu fonciaru urbanu 5% 59	—
Obligatiuni Casei Pens.	—

Catra toti locuitorii Austro-Ungariei.

Apelu urginte.

Din cau'a impartiei mostenitorilor casei mari comerciale Joau Carolu Kunzschmidt care existase 121 de ani, aceia au decis in siedint'a loru din 1 Juniu a. c., ca se dea localitatile cu chiria, era pana atunci se vendea tota provisuirea de marfi numai in pretiulu catu costa materialulu crudu, a deca mai pe nimicu, numai ca se pota goli si preda localitatile.

Urmatoriele marfuri se mai afla de datu:

4500 camasi de dame din celu mai finu Chiffon*) englez si cu broderii veritabilu helvetiane, o adeverata broderie de arta, bucat'a cu 1 fl. 50 cr., duzina 16 fl. 50 cr.

1500 corsete de nopte pentru dame, de aceiasi calitate, forte lungi si in tota lungimea cu broderie helviane, forte elegante, o pompa pentru fiacare dama 1 fl. 50 cr. duzina 16 fl. 50 cr. Totu de acelea din barchetu bunu 1 fl. 60 cr.

5600 fuste de dame din cea mai fina pensa, gatite cu borduri de metasa veritabilu helvetiane 1 fl. 40 cr., duzina 15 fl. 50 cr. Totu acelea din Creton 1 fl. 50 cr., duzina 16 fl. 50 cr., din fildiu greu 1 fl. 75 cr., din postavulu celu mai finu si celu mai greu, brodate cu cea mai fina lana in colore, cu plisé, volants si colturi 2 fl. 50 cr.

3560 camasi pentru domni din celu mai finu chiffon englez cu peptu inpatratu, netedu sau brodatu in o largime de grumazu dupa placere 1 fl. 50 cr., duzina 16 fl. 50 cr.

1500 ducine garniture pentru masa, de damastu cu desinu in florii, constandu de o fatia de masa si 12 serviette numai 2 fl. 85 cr., necessarie pentru fiacare casa si nespusu de effine.

2000 ducine de stergare turcesci, gatare si puse in bucati separate, cu borduri rosie si ciucuri lungi, cu puisorii luerati finu si luxuosu, duzina 3 fl. 75 cr. bucati marame mari de gatu pentru dame, din lana cea mai fina de Berlin, in colorele cele mai alese si frumose moderne ca: scotiana, turcesca, sura, veneta, alba, negra, rosia, bruna, pestritia etc. etc. 1 fl. 20 cr., duzina 12 fl. 50 cr.

400 Plaids de calatoria forte mari si grose, facute de panur'a cea mai grea si cea mai buna dupa mustre elegante engleze ca: suru, negru, amestecatu, cu ciucuri grei si grozi; aceste Plaiduri se potu intrebuintia in lungimea si latimea loru ca imbracamente, ca plapona de calatoria, plapona de patu si shawl de dame, dar si dupa o intrebuintare de 20 de ani se mai potu face din acele doue inbracamenti elegante; se potu crutia de totu prin aceste paradesii, mantele de ploue si paletots; cvalitatea I mai inainte 15 fl., acum numai 5 fl. 85 cr., cvalitatea II mai inainte 12 fl., acum numai 4 fl. 85 cr. bucat'a.

300 bucati pensa de casa, 30 coti intregi, celu mai bunu si celu mai greu fabricatu pentru folosulu casei, bucată 5 fl. 50 cr. Pretiurile bumbacului se suie repede, pensa va costa in timpu scurta pretiu duplu; o comanda grabnica se recomanda adeca la fiecine.

500 bucati plapone de patu din cea mai grea metasa shapp de Lyon, veneta, alba, rosia, galbina, bucată 4 fl. eftina de miratu.

350 garnituri Gobelini, constandu din doze fine acoperintele de patu si unulu pentru masa, cu ciucuri de catifa in colori, lucrate forte frumosu, costa o garnitura, adeca totu trei bucatile laolalta, numai 7 fl. 50 cr.

5000 ducine lepedee, fara cusutura de o pensa buna si grea, acomodate pentru celu mai mare patu 1 fl. 35 cr., duzina 15 fl.

Ori-cine cumpara din aceste marfuri in valore de celu mai puçinu 15 fl. capata ca remuneratiune, adeca gratis, unu orologiu helvetianu din bronz-auriu francesu, lucratu plasticu cu lantul lungu; pentru amblarea lui regulata se garantia 2 ani.

Comande pe numerariu (prin asemnatuie postale sau rambursa postale) sunt a se adresa catre

Administratiunea moscenitorilor Rabinowicz,
Vien'a, II Schiffamtsgasse 20.

*) Pensa fina de bumbacu.

(185) 1—3

Minunea industriei

numai 4 florini 50 cr.

unu orologiu-pendulu proiectu cu patentu c. r., cu mechanismu de sunat si cu aratatorulu in rama din lemn de nucu, poleitu finu, cu greutati de bronzu. — Afara de aceste calitati eminente acestu orologiu mai are si acea insusire neplatita ca,

c. r. cadranu patentatu luminéda

pe intunericu cu o lumina violeta forte frumosa si magica, era pentru acea lumina intensiva
se garantia 10 ani.

Acestu orologiu prin preferintele ce are este forte avangiosu si se face mai cu sema pentru acea necessariu si forte trebuintiosu ca acela arata si dilele, ca asupra cifrelor de ora se afila in color rosie numeri 1—31, si unu asemenea rosu aratatoru arata in fiacare diau datulu, acela nu trebuie se se misca cu man'a ca si aratatoru acestu vine in miscare prin mechanismu.

Multe sute de cumparatori cari au vedutu si cumparatorul orologiu acesta, au fostu ca fermecati prin acesta
efinata de necrediutu,
precum nici ca s'a mai vediutu.

Afara de aceste ne tinem de a nostra datorintja, ca se reflectam pe toti cetitorii, ca de candu exista orológe, ceva asemenei, practicu si necrediutu de eftinu nu s'a mai vedutu si poate ca in o sutu de ani nici nu va mai fi.

Avertismentu.

Fiacare orologiu prin mine tramsu porta pe cadranu in litere aurite inscriptiunea: „Patent”.

Comande care se voru efectuati numai cu rambursa postala sau dupe tramitera sumei, sunt a se adresa la